

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS
ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 17, 20, 20¹, 21, 42 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 63¹ STRAIPSNIU IR 15 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO
IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881
2, 16, 22, 67, 74 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO
21¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 17, 20, 20¹, 21, 42 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo 63¹ straipsniu ir 15 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas (toliau – Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16, 22, 67, 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 21¹ straipsniu įstatymo projektas (toliau – Elektros energetikos įstatymo projektas; kartu – Įstatymų projektai) parengti siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos įsipareigojimus atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) ir klimato kaitos srityse ir 2018 m. birželio 21 d. Lietuvos Respublikos Seime patvirtintoje Lietuvos Respublikos nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje (toliau – NENS) numatytas kryptis bei Europos Komisijos komunikato „2014–2020 m. valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (toliau – Gairės) nuostatas.

Jau nuo 2015 metų Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – AEIĮ) 13 straipsnio 3 dalyje nustatyti uždaviniai vėjo, saulės, hidroenergiją ir biokurą energiją naudojančioms elektrinėms yra išnaudoti, todėl AEI plėtra gali būti vykdoma tik be valstybės pagalbos. Lietuvos statistikos departamento teikiama ataskaita apie pažangą naudojant AEI rodo, kad spartesnė AEI plėtra be valstybės paramos nevyksta. Atsižvelgiant į tai, Įstatymų projektų rengimo tikslas yra paskatinti AEI naudojančių elektrinių plėtrą siekiant:

- iki 2025 m. elektros energijos iš AEI gamybos kiekį padidinti ne mažiau kaip iki 5 TWh;
- padidinti vietinius elektros energijos gamybos pajėgumus;
- sudaryti sąlygas plėtoti AEI elektros energijos pajėgumus remiant ekonomiškai efektyviausias technologijas;
- palaipsniui integruoti AEI naudojančius elektros energijos gamintojus į rinką;
- užtikrinti mažiausią finansinę naštą elektros energijos vartotojams;
- nediskriminuoti importuojamos elektros energijos gamintojų ir sudaryti sąlygas kitoms valstybėms narėms pasinaudoti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte įtvirtintu paramos mechanizmu;
- nutraukti pagal dabartinę paramos schemą pradėtą, tačiau nebaigtą skatinimo kvotų paskirstymo aukcioną (toliau – aukcionas) ir minėtame aukcione dalyvavusiems asmenims sudaryti sąlygas dalyvauti naujai organizuojamuose aukcionuose;
- užtikrinti, kad veiklą baigusios elektrinės bus demontuotos;
- užtikrinti, kad elektros energija nebūtų gaminama neigiamomis kainomis.

Gairėse nurodoma, kad pagalba elektros energijai iš AEI turi būti teikiama kaip kainos priedas, o gamintojai elektros energiją turi pardavinėti tiesiogiai rinkoje. Pagalbos gavėjai privalo priimti įprastą elektros energijos balansavimo atsakomybę ir turi būti nustatomos priemonės, kurios užtikrintų, kad gamintojai nebūtų suinteresuoti gaminti elektros energijos neigiamomis kainomis. Nuo 2017 m. sausio 1 d. valstybės pagalba turi būti teikiama konkurso būdu, remiantis aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, ir tokiam konkurse turi būti leidžiama dalyvauti asmenims, planuojantiems plėtoti elektros energijos iš AEI pajėgumus, nepriklausomai nuo naudojamos AEI rūšies. Valstybės pagalba, neatitinkanti šių kriterijų, būtų laikoma kaip nesuderinama ir negalima.

Šiuo metu parama elektros energijai iš AEI yra finansuojama iš viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) lėšų, kurios surenkamos iš asmenų, naudojančių elektros

energiją, įskaitant ir importuojamą energiją. Tačiau VIAP lėšos skiriamos tik nacionaliniams gamintojams, taip pažeidžiant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 30 ir 110 straipsnius. Tokia valstybės pagalba taip pat nėra suderinama su vidaus rinka ir negali būti leidžiama, todėl siekiant ambicingesnių tikslų 2020 m. paramos schema AEI turi atitikti Gairėse nurodytus reikalavimus. Taip pat turi būti sudaroma galimybė nacionalinę paramą gauti ir kitų valstybių narių investiciniams projektams.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Atsinaujinančių energijos išteklių skyriaus (vedėja Dovilė Almanytė, tel. 8 706 64 696, el. p. dovile.almanyte@enmin.lt) patarėja Lina Sveklaitė (tel. 8 706 64 898, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt) ir vyriausiasis specialistas Aurimas Salapėta (tel. 8 706 64 604, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu parama elektros energijos gamintojams, naudojantiems AEI, teikiama vadovaujantis AIEĮ, Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka iš VIAP lėšų sumokant gamintojui nustatyto fiksuoto elektros energijos tarifo ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytos rinkos kainos skirtumą. Fiksuoti elektros energijos tarifai nustatomi ir skatinimo kvotos didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms paskirstomos aukciono būdu, organizuojamo atskirai AEI naudojančioms elektrinėms. Nekintančios skatinimo priemonės taikomos 12 metų laikotarpiui nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos. Elektros energijos gamintojai yra atleisti nuo balansavimo atsakomybės, taip pat nėra prievolės elektros energiją prekiauti rinkoje ir demontuoti elektrines.

Dabartinėje paramos scheme taip pat nėra numatytų įsipareigojimų dėl kitų valstybių narių dalyvavimo aukcionuose, nors VIAP lėšos yra surenkamos ir už jų pagamintą ir importuotą elektros energiją.

Šiuo metu parama elektros energijos gamintojams, naudojantiems AEI, nėra skirstoma, kadangi kvotos, galiojusios pagal iki šiol veikusią paramos schemą, yra išnaudotos, o, atsižvelgiant į pasaulines AEI rinkos tendencijas, naujų gamybos pajėgumų plėtrai yra reikalingos efektyvesnės, modernesnės ir ekonomiškesnės paramos schemos, leidžiančios AEI naudojančioms elektrinėms dalyvauti natūraliuose rinkos procesuose ir sukuriančios vienodas konkurencines sąlygas visoms AEI naudojančioms elektrinėms.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

1. Pagrindinės Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto nuostatos, kurias siūloma įtvirtinti:

- **Sustabdyto aukciono nutraukimas.** 2015 metais išnaudojus AIEĮ 13 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatytą skatinimo kvotą vėjo elektrinėms, vadovaujantis AIEĮ 13 straipsnio 5 dalimi (punkto redakcija galiojusi iki 2017 m. spalio 30 d.), kurioje nurodoma, kad *kai elektrinėms priskirta įrengtoji suminė galia pasiekia AIEĮ straipsnio 3 dalyje nurodytų įrengtųjų galių dydžius, skatinimo kvotų paskirstymas AIEĮ ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose numatytais būdais ir paraiškų prijungti prie elektros tinklų AIEĮ 20 straipsnio 14 dalyje nurodytas elektrines priėmimas sustabdomas tol, kol šio straipsnio 3 dalyje nurodyti įrengtųjų galių dydžiai bus padidinti arba atsiras laisvų skatinimo kvotų nepastatius elektrinių per leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos*

pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių nurodytą laikotarpį, Komisijos 2015 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. O3-489 „Dėl Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionas vėjo elektrinėms, kurių numatoma įrengtoji galia nuo 10 kW iki 350 kW ir kurios bus jungiamos prie skirstomojo tinklo, sustabdymo“ buvo sustabdytas 2013 metais pradėtas organizuoti Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionas vėjo elektrinėms, kurių numatoma įrengtoji galia nuo 10 kW iki 350 kW ir kurios bus jungiamos prie skirstomojo tinklo. Atsižvelgiant į tai, kad AIEĮ nurodyta skatinimo kvota yra išnaudota ir nebuvo padidinta, o Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte numatomas kitoks, nei šiuo metu galiojantis, paramos paskirstymas, siūloma nutraukti pagal galiojančią paramos schemą pradėtą, tačiau nebaigtą aukcioną. Visgi, siekiant atsižvelgti į sustabdyto aukciono dalyvių lūkesčius ir įvertinus tai, kad kai kurie sustabdyto aukciono dalyviai gali būti pradėję vykdyti elektrinių statybą ir gavę leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, su elektros tinklų operatoriumi suderinę elektrinės techninį projektą, gavę elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sąlygas ar sudarę elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sutartis, siūloma numatyti, kad sustabdyto aukciono dalyviai galės dalyvauti naujai organizuojamame aukcione ir jiems nebus taikomas reikalavimas atsisakyti leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus.

- **Tikslų energetikos sektoriuje padidinimas.** Siekiant paskatinti tolimesnę AEI plėtrą, siūloma koreguoti AIEĮ nustatytą AEI bendrą tikslą, taip pat, atsižvelgiant į NENS nustatytus tikslus, siūloma padidinti siekiamą tikslą elektros energetikos sektoriuje ir šilumos sektoriuje. Atsižvelgiant į tai, kad AIEĮ nustatyti tikslai elektros energetikos sektoriuje iki 2020 m. jau yra išnaudoti, o faktiškai įgyvendinti NENS nustatytus tikslus elektros energetikos sektoriuje 2020 m. nėra galimybės, kadangi elektrinės statyba trunka maždaug 3 metus ir daugiau, siekiant suteikti užtikrintumo investuotojams dėl ilgalaikių AEI tikslų, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte numatyti tikslai elektros energetikos sektoriuje iki 2025 m. Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte nurodyto tikslo elektros energetikos sektoriuje bus siekiama užtikrinant, kad iki 2025 m. elektros energijos gamybos kiekis sudarytų ne mažiau kaip 5 TWh, įskaitant elektros energijos kiekį, pagamintą elektrinėse, kurioms taikomos ir kurioms netaikomos skatinimo priemonės. Tokiu būdu bus užtikrinta, kad tikslo siekiama ekonomiškai efektyviausiu būdu – orientuojamasi į elektrinių statybą, vadovaujantis bendraisiais teisės aktų reikalavimais, o prireikus organizuojamas aukcionas bendrai visoms elektrinėms. Pažymėtina, kad, siekiant užtikrinti mažiausią finansinę naštą elektros energijos vartotojams, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte nustatyta, kad prireikus AEI naudojančios elektrinės, kurioms skiriama parama, gali būti statomos tol, kol pasiekiamas 5 TWh elektros energijos kiekis, pagamintas naudojant AEI, o elektrinių, kurioms nėra skiriama parama, statybos šis kiekis neriboja. Šiam tikslui pasiekti numatyta patvirtinti 3 metų skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraštį. Pažymime, kad planavimas leis padidinti investuotojų užtikrintumą dėl AEI plėtos, taip sumažinant projektų kaštus ir atitinkamai mažinant finansinę naštą elektros energijos vartotojams, kurie prisideda prie AEI plėtos.

- **Naujos paramos schemos įtvirtinimas.** Energetikos ministerija, atsižvelgdama į Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Vyriausybės programa), 94.7 papunktį, kuriame nurodoma, kad bus siekiama, jog AEI plėtra netaptų našta vartotojams, o rėmimo mechanizmai nedidintų energijos kainų vartotojams, analizavo kelis paramos modelius bei vertino jų įtaką VIAP lėšoms visą elektrinių skatinimo laikotarpį, modeliuojant skirtingas rinkos kainas ir skirtingus galimus aukcione laimėtos kainos variantus:

- kintantis priedas: 180–630 mln. eurų;
- kainos priedas su viršutine kaina: 150–590 mln. eurų;
- kainos priedas su ataskaitine kaina: 150–590 mln. eurų;
- kainos priedas be viršutinės kainos: 300–740 mln. eurų.

Atsižvelgdama į gautus rezultatus ir į tai, kad paramos modelis turi skatinti gamintojus veikti rinkos sąlygomis ir reaguoti į rinkos signalus, svarstyta įtvirtinti kainos priedą su viršutine kaina arba kainos priedą su ataskaitine kaina, kurių įgyvendinimas mažiausiai iškraipytų elektros energijos rinką ir AEI gamintojams padėtų integruotis į elektros energijos rinką. Konsultacijų su suinteresuotaisiais asmenimis metu padaryta išvada, kad priimtinesnis yra kainos priedas su viršutine kaina, todėl jį

siūloma įtvirtinti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte.

- **Naujos paramos schemos principai.**

- Paramos schemą sudaro kainos priedas, energijos iš AEI persiuntimas pirmumo teise ir atleidimas nuo balansavimo atsakomybės, kai elektrinė mažesnė kaip 500 kW.

- Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte siūloma atsisakyti nuostatų dėl AEI naudojančių elektrinių prijungimo prie elektros tinklų nuolaidos. Tai leistų elektrines statyti ten, kur prijungimo sąnaudos yra mažiausios, taip užtikrinant, kad būtų išnaudota esama infrastruktūra.

- Siūloma atsisakyti privalomo elektros energijos supirkimo, kas užtikrintų gamintojų dalyvavimą rinkoje ir reagavimą į rinkos signalus. Taip pat šių nuostatų įteisinimas leis AEI plėtrą vykdyti ekonomiškai efektyviausiu būdu, sukurs vienodas konkurencines sąlygas elektros energijos gamintojams ir užtikrins AEI integravimą į rinką.

- Išimtis dėl atleidimo nuo balansavimo atsakomybės, kai elektrinė mažesnė kaip 500 kW, yra įtvirtinta Gairių 3.3.2.1 skirsnio 125 punkte, todėl, siekiant teikti valstybės pagalbą, ši nuostata yra perkeliama į Atsinaujinančių energijos išteklių įstatymo projektą. Balansavimo atsakomybės nesukurs diskriminacinių sąlygų prieš kitus elektros rinkos dalyvius, taip pat skatins planuoti elektros energijos iš AEI gamybą.

- Atsižvelgiant į tai, kad Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte nustatyti tarpiniai AEI tikslai, siekiant 2030 m. AEI tikslo, numatyta, kad pasiekus nustatytą gamybos kiekį pradėti aukcionai užbaigiami, taip siekiant nepažeisti investuotojų teisėtų lūkesčių.

- Pareiga vieną kartą per metus nustatyti bendrą AEI kiekį vadovaujantis Vyriausybės įgaliosios institucijos nustatyta tvarka ir atitinkamai nustatyto AEI uždavinio pasiekimo lygį, numatyta Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos. Manytina, kad kiekio apskaičiavimas vieną kartą per metus yra pakankamas, kadangi AEI plėtra bus vykdoma pagal iš anksto nustatytą skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraštį, kuriam įtakos AEI kiekiai neturės. Atsižvelgiant į tai, kad elektros energijos gamybos kiekis daugiausiai priklauso nuo klimatinės sąlygų, o Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte įtvirtinti tarpiniai 2030 m. uždaviniai, kiekio nustatymas yra orientacinis, todėl nustatant šį tikslą įvertinami faktiniai ir projektiniai elektros energijos gamybos kiekiai.

- Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) nustato didžiausią elektros energijos kainą, kuri svarbi siekiant išvengti perteklinio finansavimo. Didžiausioji elektros energijos kaina turėtų būti nustatoma atsižvelgiant į mažiausios finansinės naštos elektros energijos vartotojams principą ir įvertinus elektros energijos, pagamintos naudojant skirtingas atsinaujinančių išteklių rūšis, sąnaudas. Šių komponentų įvertinimas leis užtikrinti, kad kainos priedas bus apskaičiuotas įvertinant pagrindinius komponentus ir užtikrinant investicijų atsipirkimą gamintojams. Didžiausios elektros energijos kainos nustatymas vadovaujantis minėtais principais leis optimaliai panaudoti VIAP lėšas skatinant ekonomiškai efektyviausių technologijų diegimą;

- Lietuvos ir kitų valstybių narių gamintojai, nepriklausomai nuo to, kokius AEI planuoja naudoti elektros energijos gamybai, aukcione varžosi dėl kainos priedo (laimi mažiausią kainos priedą pasiūlęs gamintojas). Ši nuostata įtvirtinta siekiant atitikti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 30 ir 110 straipsnių reikalavimus;

- Gamintojo aukcione siūlomo kainos priedo ir Komisijos nustatyta tvarka apskaičiuota atskaitinės kainos suma neturi viršyti Komisijos nustatytos didžiausiosios elektros energijos kainos, kurią gamintojas gali gauti už rinkoje parduotą elektros energiją. Kainos priedo ribojimo įtvirtinimas svarbus siekiant išvengti piktnaudžiavimo, kuomet aukcione būtų pasiūlomas kainos priedas lygus ar didesnis Komisijos nustatytai didžiausiajai elektros energijos kainai. Pažymėtina, kad tokiu paramos principu gamintojas skatinamas tapti aktyviu rinkos dalyviu ir prisiimti su tuo susijusią riziką;

- Gamintojas, dalyvaudamas rinkoje, iš VIAP lėšų gali gauti (1) **aukciono laimėto kainos priedą, kai skatinimo kvotų paskirstymo aukcione laimėto kainos priedo suma yra mažesnė už Komisijos nustatytą didžiausiąją kainą arba jai lygi; arba (2) didžiausios galimos kainos ir valandinės kainos elektros energijos biržoje Lietuvos zonoje skirtumą, kuris negali būti didesnis nei aukcione laimėtas kainos priedas, kai valandinės kainos elektros energijos biržoje Lietuvos zonoje ir skatinimo kvotų paskirstymo aukcione laimėto kainos priedo suma yra didesnė už Komisijos nustatytą didžiausiąją kainą; arba (3) negauti priedo prie rinkos kainos,**

kai valandinė kaina elektros energijos biržoje Lietuvos zonoje yra didesnė nei didžiausia galima kaina arba kai valandinė kaina elektros energijos biržoje Lietuvos zonoje 6 valandas ar daugiau yra mažesnė arba lygi nuliui. Toks VIAP lėšų mokėjimo principas leis užtikrinti, kad gamintojas negaus perteklinio finansavimo ir atitiks Gairių 3.3.2.1 skirsnio 124 punkto c papunktyje įtvirtintas nuostatas, į kurias rekomenduojama atsižvelgti siekiant teikti valstybės pagalbą nuo 2016 m. sausio 1 d., numatant nustatyti priemones, kuriomis būtų užtikrinama, kad gamintojai nebūtų suinteresuoti gaminti elektros energijos neigiamomis kainomis;

- Gamintojas padengia 100 proc. prijungimo prie elektros tinklų išlaidų. Šios nuostatos įtvirtinimas leis užtikrinti, kad AEI plėtra būtų vykdoma ten, kur prijungimo sąnaudos yra mažiausios, taip užtikrinant, kad būtų išnaudota esama infrastruktūra, o prijungimas būtų pigiausias;

- Vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 16 dalimi ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 9 straipsnio 3 dalimi, Komisijos veikla yra finansuojama iš energetikos įmonių ir geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų gautų ir į valstybės biudžetą įmokėtų pajamų įmokų. Komisija, vykdydama teisės aktais jai priskirtus įsipareigojimus AEI srityje (organizuoti aukcionus, atlikti AEI gamintojams taikomų tarifų kontrolę), su tuo susijusias sąnaudas dengia reguliuojamos energetikos ir geriamojo vandens įmonių sumokamomis įmokomis. Siekiant nediskriminuoti energetikos ir geriamojo vandens įmonių, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte numatytas aukciono dalyvio mokestis, kuris padengs Komisijos sąnaudas, atsirandančias dėl aukciono organizavimo.

- Paramos paskirstymo pradžia nurodyta skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraštyje, išimtis taikoma pirmajam aukcionui, o parama paskirstoma aukciono būdu. Tvarkaraščio įtvirtinimas suteiks užtikrintumo investuotojams dėl tolimesnės AEI plėtros. Taip pat leis kas trejus metus įvertinti rinką, technologinę pažangą, taip užtikrinant NENS numatytą siekį, kad energijos iš AEI gamybos skatinimas bus tęsiamas iki šaliai ekonomiškai ir techniškai priimtinos AEI plėtros ribos, orientuojantis į aktyvų energijos gamintojų iš AEI dalyvavimą rinkos sąlygomis, ar kol energijos iš AEI gamyba pasieks rinkos kainą.

- **Nauji aukciono organizavimo principai:**

- Aukcionas organizuojamas Komisijos nustatyta tvarka ir terminais, atsižvelgiant į Vyriausybės patvirtintą skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraštį, elektros energijos gamybos kiekiui, kuris užtikrintų AEI nustatytą tikslų pasiekimą;

- Aukcionas suorganizuojamas ne vėliau kaip per 180 dienų nuo aukciono inicijavimo dienos;

- Siekiant skatinti ekonomiškai efektyviausių technologijų plėtrą, panaikinama 10 kW riba, elektrinėms, kurias eksploatuojantys asmenys, siekiantys gauti valstybės pagalbą, galėjo nedalyvauti aukcione;

- Aukcione turi teisę dalyvauti visi asmenys (1) nepradėję elektrinės, dėl kurios kreipiasi dalyvauti aukcione, statybos projekto, vadovaudamiesi bendraisiais teisės aktų reikalavimais (be skatinimo), t.y. neturintys leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus; (2) įsipareigoję prisiimti balansavimo atsakomybę; (3) pasirašę ketinimų protokolą ir pateikę prievolių įvykdymo užtikrinimą; (4) Komisijai sumokėję aukciono dalyvio mokestį. Šių nuostatų įtvirtinimas sudarys sąlygas konkurencijai ir į rinką patekti ekonomiškai efektyviausiems projektams. Atkreipiamė dėmesį, kad NENS 23.2 papunktyje nurodytas vienas iš principų, kuriuo privaloma vadovautis vykdant atsinaujinančių išteklių energetikos plėtrą – *skatinimo schemas AEI modelis turi būti grįstas rinkos principu, kuo mažiau ją iškraipyti ir užtikrinti mažiausių finansinę naštą energijos vartotojams, aiškumą ir nediskriminacinę konkurencinę aplinką*. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad asmenys, pradėję atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros projektus be skatinimo turi konkurencinį pranašumą, ypač tuo atveju, kai su elektros tinklų operatoriumi yra pasirašę prijungimo prie elektros tinklų sutartis ir rezervavę galią ir pralaidumus. Atkreipiamė dėmesį, kad tiek NENS, tiek Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte siekiama įtvirtinti, kad valstybės pagalba skiriama tik tuo atveju, jeigu be jos AEI projektai negalėtų būti plėtojami ir konkuruoti rinkoje. AEI plėtra pradėta laikotarpiu, kuomet šiuo metu galiojanti skatinimo kvota buvo išnaudota, o nauja skatinimo kvota nebuvo reglamentuota, todėl darytina išvada, kad AEI projektai gali būti vystomi be valstybės pagalbos. Jeigu asmenys atsinaujinančių išteklių energetikos projektų plėtrą pradėjo be

valstybės paramos tikėdamiesi ateityje ją gauti, siekiant užtikrinti lygias konkurencines sąlygas, šie asmenys turėtų atsisakyti elektros energijos prijungimo sutartimi rezervuotos galios ir pralaidumų;

- Dalyvio pateiktas kainos priedo pasiūlymas ir Komisijos nustatyta tvarka apskaičiuota atskaitinės kainos suma negali viršyti Komisijos nustatytos didžiausiosios kainos;

- Aukciono laimėtoju pripažįstamas dalyvis, pasiūlęs mažiausią kainos priedą. Tai pagrindinis principas, kuriuo vadovaujantis turi būti nustatomas aukciono laimėtojas, atsižvelgiant į NENS ir Vyriausybės programoje keliamus tikslus. Įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose bus įtvirtintos procedūros, kurios užtikrins geriausią laimėtojo nustatymo būdą;

- Siekiant suteikti daugiau užtikrintumo ir stabilumo investuotojams ir nuosekliai prognozuoti VIAP lėšas, numatyta, kad aukcione nepaskirstytas kiekis, nurodytas skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraštyje, įvertinamas nustatant kito laikotarpio skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraštį;

- Aukcione turi teisę dalyvauti ir kitų valstybių narių asmenys, planuojantys toje valstybėje narėje statyti elektrines. Šiems asmenims skiriamas kvotos dydis būtų ribojamas atsižvelgiant į iš tos valstybės narės importuotą elektros energijos kiekį, tos valstybės narės AEI dalį elektros energijos gamyboje ir bendrą galutinį elektros energijos suvartojimą Lietuvoje. Kitų valstybių narių asmenys, planuojantys toje valstybėje narėje statyti elektrines, dalyvauti aukcione galėtų tik (1) sudarę dvišalį susitarimą su Vyriausybe ar jos įgaliota institucija; (2) jeigu ta valstybė narė, kurios asmuo planuoja dalyvauti aukcione, turi tiesiogines elektros energijos jungtis su Lietuvos Respublika; (3) jeigu ta valstybė narė, kurios asmuo planuoja dalyvauti aukcione, įsipareigoja asmenims, Lietuvos Respublikos teritorijoje planuojantiems statyti elektrines, suteikti teisę dalyvauti toje valstybėje narėje skirstant paramą; (4) kai šios valstybės narės elektrinėje, kuriai skiriama parama, pagaminta elektros energija būtų įskaitoma į Lietuvos Respublikos įgyvendinamus tikslus klimato kaitos ir AEI srityje (Lietuvos Respublikos bendrą elektros energijos iš AEI suvartojimą, siekiant privalomos AEI dalies). Šios nuostatos įtvirtinimas leis atitikti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 30 ir 110 straipsnių reikalavimus;

- Numatoma, kad aukciono laimėtojas per vieną mėnesį išbraukiamas iš aukciono laimėtojų sąrašo, jeigu teisės aktų nustatyta tvarka nesikreipia dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo arba šis leidimas neišduodamas, pasibaigia jo galiojimo terminas ar jo galiojimas panaikinamas Energetikos įstatyme ir Elektros energetikos įstatyme nustatytais pagrindais. Vieno mėnesio laikotarpis įtvirtintas atsižvelgiant į tai, kad Komisija šį aukciono laimėtojų sąrašą patvirtina ir jo pakeitimus atlieka Komisijos posėdyje, todėl pasiruošimas jam gali užtrukti.

Toks aukciono organizavimo principas pareikalautų mažiau VIAP lėšų ir atitinkamai sumažintų finansinę naštą galutiniams elektros energijos vartotojams. Taip pat tai užtikrintų AEI naudojančių elektrinių projektų įgyvendinimą, skaidrumą ir leistų išvengti perteklinio finansavimo.

• Elektros energijos gamyba.

- Pagamintas elektros energijos kiekis parduodamas elektros energijos biržoje arba pagal dvišalius susitarimus sumokant gamintojui kainos priedą ir vadovaujantis šiais principais:

- Kainos priedas mokamas 12 metų laikotarpiu nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos;

- Gamintojas įsipareigoja kiekvienais metais pagaminti aukcione laimėtą elektros energijos kiekį. Toks įpareigojimo nustatymas leis užtikrinti, kad valstybė atitinkamais metais turės reikiamą AEI kiekį. Taip pat leis tiksliau prognozuoti AEI paramai reikiamas VIAP lėšas;

- Gamintojas, pagaminęs 80 procentų ar mažesnę elektros energijos kiekį, nei aukcione paskirtą elektros energijos kiekį, per 30 kalendorinių dienų nuo informacijos apie nepagamintą kiekį gavimo dienos, VIAP lėšų administratoriui pateikia paaiškinimą dėl aplinkybių, lėmusių mažesnę nei 80 procentų elektros energijos gamybos kiekį, arba privalo sumokėti sumą, kuri yra nustatoma pagal šią formulę – **(iš 3 metų laimėto elektros energijos kiekio atimamas 3 metų faktiškai pagamintas elektros energijos kiekis, pridėdant leidžiamą 20 procentų nuokrypį) viską padauginant iš kainos priedo**. Pažymėtina, kad esant mažesniai kaip 20 proc. elektros energijos gamybos kiekiui, palyginti su aukcione laimėtu kiekiu, gamintojo mokama suma skaičiuojama nuo gamintojo nepagaminto elektros energijos kiekio, įvertinant leidžiamą 20 proc. nepagamintą elektros energijos kiekį.

Leidžiamas 20 proc. nepagamintas elektros energijos kiekis nustatytas atsižvelgiant į

analizuotus 10 didžiausių šalies 2013–2017 metais veikusių vėjo parkų duomenis ir įvertinus galimus elektrinių atjungimus dėl elektros tinklų operatoriaus veiksmų ir nenugalimos jėgos aplinkybių. Atskaitos tašku laikytini 2013 metų elektros energijos gamybos kiekiai, nuo kurių skaičiuoti elektros energijos gamybos kiekių nuokrypiai 2014–2017 m. Vėjo parkų metiniai elektros energijos gamybos kiekių nuokrypiai svyravo nuo -22,69 proc. iki 9,21 proc. Didžiausi nuokrypiai buvo 2015 m. ir sudarė nuo -22,69 proc. iki -11,85 proc. skirtingoms elektrinėms. Likusiais metais elektros energijos gamybos kiekių nuokrypiai dažniausiai nesiekė 10 proc. Atitinkamai, įvertinus 3 metų vidurkį (2014–2016) didžiausias elektros energijos gamybos nuokrypis siekė -2,49 proc. mažiausias – -14,15 proc.; įvertinus 2017–2015 m. 3 metų vidurkį, didžiausias elektros energijos gamybos nuokrypis siekė -1,38 proc. mažiausias – -13,28 proc. Taigi, kaip matyti, vėjo parkų elektros energijos gamybos nuokrypiai nesiekia 20 proc., todėl rizikos, kad gamintojas patirs nuostolius dėl minėtų veiksmų, nėra. Gamintojas nuostolius dėl elektros energijos gamybos nuokrypių patirtų tuo atveju, jeigu aukcione pasiūlytas elektros energijos gamybos kiekis būtų dirbtinai padidintas ir gamintojo elektrinė nebūtų pajėgi jo pagaminti. Baudų nustatymas už nepagamintą elektros energijos kiekį taip pat skatintų gamintojus investuoti į elektrinių efektyvumą. Šio įpareigojimo įtvirtinimas užtikrins, kad aukcione bus siūlomas toks kiekis, kokį gamintojas faktiškai galės pagaminti. Taip pat tai leis užtikrinti, kad valstybė atitinkamais metais turės reikiamą AEI kiekį. Panašus mechanizmas taikomas Lenkijoje;

- Gamintojui pagaminus didesnę nei aukcione laimėtą elektros energijos kiekį, kainos priedas už kiekį, kuris viršija gamintojo aukcione laimėtą elektros energijos kiekį, nėra mokamas. VIAP lėšų administratorius kiekvieną mėnesį vertina gamintojo faktinį elektros energijos gamybos kiekio atitiktį aukcione laimėtam kiekiui ir nustatęs, kad faktinis gamybos kiekis viršija aukcione laimėtą elektros energijos gamybos kiekio, sustabdo VIAP lėšų mokėjimą. VIAP lėšos pradamos mokėti prasidėjus naujam ataskaitiniam laikotarpiui, t.y. pasibaigus metams, per kuriuos gamintojas turėjo pagaminti aukcione laimėtą elektros energijos gamybos kiekį. Taip bus užtikrinama, kad gamintojas negaus perteklinio finansavimo iš VIAP lėšų.

- **Bandomieji projektai.**

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte išskirtos nuostatos dėl atleidimo nuo balansavimo atsakomybės bandomųjų vėjo elektrinių, kurių įrengtoji elektros energijos galia yra ne didesnė nei 3 MW, ar bandomųjų vėjo elektrinių, kai elektrinę sudaro ne daugiau nei 3 elektros gamybos įrenginiai, projektų vykdytojus. Atkreipiame dėmesį, kad AIEĮ 2 straipsnio 5 dalyje atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo bandomasis projektas apibrėžiamas kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis parengtas atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo projektas, apimantis naujų technologijų pritaikomumo studijas ar bandomuosius įdiegimus, taip pat esamų technologijų veiklos efektyvumo didinimą ar esminį pagerinimą. Vadovaujantis apibrėžimo antrąja dalimi, bandomasis projektas neatitinka sąlygų, kuriomis vadovaujantis asmuo, ketinantis plėtoti AEI įrenginius, gali dalyvauti aukcione, kur reikalaujama, kad būtų įrengiami nauji įrenginiai, todėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte numatyta, kad aukcionuose, asmenys, ketinantys plėtoti šiuos projektus, dalyvauti negali, tačiau jiems gali būti skiriama skatinimo priemonė – atleidimas nuo balansavimo atsakomybės.

- **Esamos paramos principų išlaikymas.**

Nors AIEĮ 13 straipsnio 3 dalyje nurodytos skatinimo kvotos yra išnaudotos ir nauji aukcionai neorganizuojami nuo 2015 metų, siekiant teisinio aiškumo, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 15 straipsnyje įtvirtinami esamos paramos principai ir jų taikymas gamintojams, kurie iki Atsinaujinančių išteklių energetikos projekto įsigaliojimo ir iki AIEĮ įsigaliojimo (2011 m. gegužės 24 d.) įgijo teisę pasinaudoti fiksuotu elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių tarifu. Šiems gamintojams ir toliau bus taikomas iki Atsinaujinančių išteklių energetikos projekto įsigaliojimo dienos galiojęs teisinis reglamentavimas.

- **Kitos keičiamos nuostatos.**

- Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektu atsisakoma AIEĮ perteklinės nuostatos, kad elektros tinklų operatorius tvarko elektros energijos, pagamintos ir gamintojo suvartotos savo reikmėms ir ūkio poreikiams, apskaitą. Atkreiptinas dėmesys, kad elektros tinklų operatorius neturi galimybės įgyvendinti šio įpareigojimo, todėl ši nuostata perteklinė ir praktiškai

neįgyvendinama. Baigiamosiose nuostatose numatyta pirmojo aukciono organizavimo data siekiant paskatinti gamintojus atsisakyti rezervuotų galių ir pralaidumų, kad būtų užtikrinta galimybė kitiems dalyviams dalyvauti aukcione vienodomis sąlygomis. Taip pat numatyta, kad pirmojo aukciono metu bus paskirstoma 0,3 TWh elektros energijos. Šis kiekis nurodytas atsižvelgiant į NENS tikslus iki 2020 m. ir siekiant paskatinti konkurenciją – kuo mažesnis kiekis paskirstomas, tuo, galimai, didesnė konkurencija vyks tarp rinkos dalyvių.

- Pažymėtina, kad, siekiant išvengti piktnaudžiavimo, kuomet tinklai ir pralaidumai rezervuojami neketinant statyti elektrinės, numatyta, kad gamintojai, šiuo metu rezervavę tinklų galias ir pralaidumus bei planuojantys toliau vystyti projektus ir neketinantys dalyvauti pirmajame aukcione, elektros tinklų operatoriui privalo pateikti prievolių įvykdymo užtikrinimą, taip garantuojant, kad elektrinė bus pastatyta. Gamintojams, nepateikusiems minėto užtikrinimo, elektros tinklų galių ir pralaidumų rezervavimas bus panaikintas. Ši nuostata taikoma tik gamintojams, kurie neturi elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sutarties. Šios nuostatos įtvirtinimas leis ekonomiškai efektyviausiu būdu plėtoti elektrines ir užtikrins, kad tinklų galios ir pralaidumai yra rezervuoti siekiant vykdyti veiklą. Taip pat tai leis išvengti situacijų, kai gamintojui pasibaigia leidimas plėtoti, kurio pagrindu yra plėtojama elektrinė, ir nėra teisėto pagrindo jo pratęsti.

- Atsižvelgiant į tai, kad ketinimų protokolą pasirašyti ir prievolių įvykdymo užtikrinimą pateikti privalės visi elektros energijos gamintojai (ne tik AEI naudojančios), nuostatos dėl ketinimų protokolo pasirašymo ir prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo perkeltos į Elektros energetikos įstatymo projektą. Iki šiol ketinimų protokolą pasirašydavo ir prievolių įvykdymo užtikrinimą pateikdavo tik AEI gamintojai, siekiantys dalyvauti aukcione. Atsižvelgiant į tai, kad paskutinis aukcionas buvo suorganizuotas 2015 metais, o nuostatos dėl sustabdyto aukciono yra įtvirtintos Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 15 straipsnio 3 dalyje, nuostatų dėl ketinimų protokolo pasirašymo ir prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo perkėlimas į Elektros energetikos įstatymo projektą įtakos gamintojams neturės.

- Atsižvelgiant į tai, kad fiksuotas tarifas, kurį įgijus suteikiama teisė į kitas skatinimo priemones (pvz.: elektrinės prijungimo prie elektros tinklų nuolaida), naujiems gamintojams nebetaikomas nuo 2015 metų, kai buvo pasiekti AIEI nustatyti uždaviniai, nuostatų, dėl elektrinės prijungimo prie elektros tinklų nuolaidos įtvirtinimas Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte būtų netikslingas.

2. Elektros energetikos įstatymo projekte perkeltos nuostatos dėl ketinimų protokolo pasirašymo ir prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo ir atliktos redakcinio pobūdžio korekcijos, atsižvelgiant į keičiamas AIEI nuostatas:

- **Ketinimų protokolo pasirašymas ir prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimas.**

Pasirašyti ketinimų protokolą ir elektros tinklų operatoriams pateikti prievolių įvykdymo užtikrinimą, reikalingą galių ir pralaidumų rezervavimui, privalės visi elektros energijos gamintojai, gaunantys paramą ir jos negaunantys, elektros energijos gamybai naudojančios AEI ir iškastinį kurą, o elektros tinklų operatorius pasinaudos prievolių įvykdymo užtikrinimu tuo atveju, jeigu gamintojas nesilaikys savo įsipareigojimų ir nepastatys ar projekto vykdymo eigoje atsisakys statyti elektrinę, ta dalimi, kuri padengs elektros tinklų galios ir pralaidumus rezervuotų dienų skaičių. Gamintojams pastačius ketinimų protokole nurodytos galios elektrinę, prievolių įvykdymo užtikrinimas bus grąžinamas. Šis įpareigojimas nustatytas siekiant išvengti piktnaudžiavimo, kai galios ir pralaidumai tinkluose rezervuojami neketinant statyti elektrinės. Tai užtikrins AEI plėtrą mažiausiomis sąnaudomis, taip pat sudarys vienodas sąlygas tiek AEI, tiek iškastinį kurą elektros energijos gamybai naudojančioms gamintojams.

Elektros energetikos įstatymo projekte taip pat numatyta, kad gamintojui nevykdant ketinimų protokolu prisiimtų įsipareigojimų, elektros tinklų operatorius pasinaudoja gamintojo pateiktu prievolių įvykdymo užtikrinimu proporcingai pagal elektros galią ir pralaidumus rezervuotų dienų skaičiui, kuris apskaičiuojamas 0,0123 Eur/kW už kiekvieną dieną pagal formulę – **(iš ketinimų protokolo nutraukimo datos atimant prievolių įvykdymo pateikimo datą) ir gaunamą dienų skaičių padauginant iš 0,0123 Eur/kW.**

0,0123 Eur/kW mokėtis už kiekvieną dieną nustatytas įvertinus dienų skaičių, kurį galioja leidimas plėtoti, terminą, per kurį kreipiamasi dėl leidimo plėtoti išdavimo (leidimo plėtoti galiojimo

ir kreipimosi dėl leidimo plėtoti išdavimo terminas sudaro apie 1216 dienų), leidimo plėtoti išdavimą ir 15 eurų/kWh prievolių įvykdymo užtikrinimo dydį.

- Siekiant efektyvaus lėšų, gautų gamintojui neįvykdžius ketinimo protokolu priimtų įsipareigojimų, Elektros energetikos įstatymo projektu praplėstos prievolių įvykdymo užtikrinimo panaudojimo galimybės numatant, kad pagal prievolių įvykdymo užtikrinimą elektros tinklų operatoriaus gautos lėšos įvertinamos nustatant skirstymo ir perdavimo paslaugų kainų viršutinės ribas. Ši nuostata buvo įtvirtinta atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją, kai nuo AIEI įsigaliojimo visi elektros energijos gamintojų sumokėti prievolių įvykdymo užtikrinimai yra kaupiami ir nepanaudojami, neatsiradus poreikio elektros tinklų plėtrai, reikalingai AEI gamybos įrenginiams prijungti.

- Siekiant vienodų sąlygų tiek AEI, tiek iškastinį kurą elektros energijos gamybai naudojančioms gamintojams, numatyta, kad ketinimų protokolą pasirašo ir prievolių įvykdymo užtikrinimą pateikia visi elektros energijos gamintojai, taip pat siekiant pratęsti leidimą plėtoti visi elektros energijos gamintojai privalo pateikti prievolių įvykdymo užtikrinimą.

- Siūloma atsisakyti nuostatos, kad elektros tinklų operatoriaus patirtos sąnaudos prijungiant elektrinę prie tinklų paskirstomos tarp gamintojo ir elektros tinklų operatoriaus, atsižvelgiant į Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto pakeitimus.

- Koreguojamas VIAP sąrašas, atsižvelgiant į Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto pakeitimus;

- Nustatoma, kad kreipiantis dėl leidimo privaloma pateikti pasižadėjimą demontuoti elektrinę, kai leidimas gaminti elektros energiją yra panaikinamas teisės aktuose nustatyta tvarka ir nevykdoma kitos veiklos, kuri neprieštarauja teisės aktams. Šios nuostatos įtvirtinimas leis užtikrinti, kad nebus palikti nenaudojami elektros energijos gamybos įrenginiai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Parengta teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektų įgyvendinimas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

Pradėjus teikti paramą naujiems AEI naudojančioms elektros energijos gamybos pajėgumams, laukiama naujų investicinių projektų plėtra. Tikimasi vėjo, saulės ir biomasės projektų plėtros, tačiau, tikėtina, kad aukcionus taip pat galėtų laimėti asmenys, elektros energiją planuojantys gaminti ir kitus AEI naudojančiose elektrinėse. Tokia elektros gamybos įrenginių plėtra 20–30 proc. padidintų AEI naudojančius energijos gamybos pajėgumus.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Siekiant Įstatymų projektuose siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės (susiję Įstatymų projektai teikiami kartu).

9. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektuose pateikiami nauji, sąvokas įvardijantys terminai, kurie įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo

įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Įstatymų projektų atitikimas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymų projektus, iki jų įsigaliojimo, t. y. iki 2019 m. gegužės 1 d. atitinkamos institucijos turės pripažinti netekusiais galios, pakeisti ir priimti įgyvendinamuosius teisės aktus.

1. Priimtiems įstatymams įgyvendinti turės būti priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios šie Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai:

- patvirtintos sąlygos, kuriomis vadovaudamasi, kita valstybė narė (kitos valstybės narės) galės dalyvauti skatinimo kvotų paskirstymo aukcione;

- patvirtinti skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraštį;

- pripažintas netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. 810 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimo kvotų ir aukcionų regionų patvirtinimo“;

- pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

- pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimas Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

- pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimas Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

- pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 20 d. nutarimas Nr. 723 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijavimo taisyklių patvirtinimo“;

- pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 19 d. nutarimas Nr. 1217 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą“.

2. Priimtiems įstatymams įgyvendinti Lietuvos Respublikos energetikos ministras turės priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios šiuos įsakymus:

- pakeisti Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. vasario 19 d. įsakymą Nr. 1-33 „Dėl energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo ir panaudojimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“;

- patvirtinti bendro elektros energijos kiekio apskaičiavimo metodiką.

3. Priimtiems įstatymams įgyvendinti turės būti priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios šie Komisijos nutarimai:

- pripažintas netekusiu galios Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimas Nr. O3-233 „Dėl Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius išteklius, tarifų nustatymo metodikos patvirtinimo“;

- patvirtinta didžiausiosios kainos ir atskaitinės rinkos kainos nustatymo metodika;

- pakeistas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimas Nr. O3-229 „Dėl skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatų patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės. Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte siūlomas įtvirtinti paramos mechanizmas bus finansuojamas VIAP lėšomis, surenkamomis iš galutinių elektros energijos vartotojų. Visgi, siūlomas paramos

mechanizmas labai nedidins kainos elektros energijos vartotojams, kadangi nuo 2021 m. daliai AEI gamintojų, gaunančių paramą pagal dabartinę paramos schemą, baigsis skatinamasis laikotarpis ir parama nebebus mokama. Palyginus skirtingas galimas paramos schemas ir skirtingai susiklostančias rinkos kainų prognozes, įvertinta, kad Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektu siūlomas paramos mechanizmas yra ekonomiškai efektyviausias ir skatinamuoju 12 metų laikotarpiu pareikalausiantis mažiausiai VIAP išlaidų (151–590 mln. eurų), priklausomai nuo kainų elektros energijos biržoje.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu konsultuotasi su Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos, Komisijos, elektros tinklų operatorių specialistais.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai yra „energetika“, „atsinaujinantys energijos ištekliai“, „skatinimo priemonė“, „elektros energijos gamyba“, „kainos priedas“.

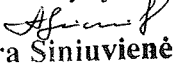
15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2018-09-17

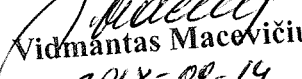
Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė
2018-09-13

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėjo pavaduotoja

Dovilė Zajanaskaitė
2018-09-13

Energetikos viceministras

Vidmantas Macevičius
2018-09-14